

Roll No. :

Total No. of Questions : 12]

[Total No. of Printed Pages : 3

SLA-107

B.A. Part-III Due of B.A. Part-I (Supplementary) Examination, 2022

SANSKRIT

Paper - I

(प्राचीन संस्कृत साहित्य एवं अलङ्कार)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 100

खण्ड-अ

(अंक : 2 × 10 = 20)

नोट :- सभी दस प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा 50 शब्द)। प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है।

खण्ड-ब

(अंक : 8 × 5 = 40)

नोट :- सात में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। (उत्तर-सीमा 200 शब्द)। प्रत्येक प्रश्न 8 अंक का है।

खण्ड-स

(अंक : 20 × 2 = 40)

नोट :- चार में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा 500 शब्द)। प्रत्येक प्रश्न 20 अंक का है।

खण्ड-अ

1. सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति। केषाञ्चित् पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां देयानि—

(i) 'स्वप्नवासवदत्तम्' इति नाटकस्य कति अङ्काः विद्यन्ते ?

(ii) वासवदत्ता का आसीत् ?

BI-7

(1)

SLA-107 P.T.O.

- (iii) रामायणे कति काण्डानि सन्ति ?
- (iv) बालकाण्डे नारदः कस्य गुणान् अवर्णयत् ?
- (v) मनुस्मृतौ द्वितीयेऽध्याये नास्तिकः कः कथ्यते ?
- (vi) श्रुतिः का कथ्यते ?
- (vii) धर्मस्य मार्गं लिखत।
- (viii) परदारेषु कीदृशः व्यवहारः करणीयः।
- (ix) श्लेषालंकारस्य लक्षणं लिखत।
- (x) उपमालंकारस्य लक्षणं लिखत।

खण्ड-ब

नोट :- अधोलिखितेषु प्रश्नेषु केषाञ्चित् पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि देयानि।

2. द्वयोः श्लोकयोः सप्रसंगानुवादः करणीयः—

(क) पूर्वं त्वयाप्यभिमतं गतमेवमासी-

च्छ्लाघ्यं गमिष्यसि पुनर्विजयेन भर्तुः।

कालक्रमेण जगतः परिवर्तमाना

चक्रारपंक्तिरिव गच्छति भाग्यपंक्तिः॥

(ख) रूपश्रिया समुदितां गुणतश्च युक्तां

लब्ध्वा प्रियां मम तु मन्द इवाध शोकः।

पूर्वाभिघातसरुजोऽप्यनुभूतदुःखः

पद्मावतीमपि तथैव समर्थयामि ॥

3. द्वयोः श्लोकयोः सप्रसंगानुवादः विधेयः—

(क) इक्ष्वाकुवंशप्रभवो रामो नाम जनैः श्रुतः।

नियतात्मा महावीर्यो द्युतिमान् वशी ॥

(ख) स च सर्वगुणोपेतः कौसल्यानन्दवर्धनः।

समुद्र इव गाम्भीर्येण धैर्येण हिमवानिव ॥

4. द्वयोः श्लोकयोः सप्रसंगानुवादः विधेयः—
 - (क) वेदः स्मृतिः सदाचारः स्वस्य च प्रियमात्मनः।
एतच्चतुर्विधं प्राहुः साक्षाद् धर्मस्य लक्षणम् ॥
 - (ख) एतद्देशप्रसूतस्य सकाशादग्रजन्मनः।
स्वं स्वं चरित्रं शिक्षेरन् पृथिव्यां सर्वमानवाः ॥
5. सप्रसंगः अनुवादः करणीयः—
 - (क) अनिष्टादिष्टलाभेऽपि न गतिर्जायते शुभा।
यत्रास्ते विषसंसर्गोऽमृतं तदपि मृत्यवे ॥
 - (ख) नदीनां शस्त्रपाणीनां नखिनां शृङ्गिणां तथा।
विश्वासो नैव कर्तव्यः स्त्रीषु राजकुलेषु च ॥
6. उदयनस्य चरित्रचित्रणं कार्यम्।
7. रामायणस्य बालकाण्डकास्य प्रथमसर्गस्य सारांशः लेखनीयः।
8. सोदाहरणं लक्षणं लेखनीयम्—
 - (क) यमकम्
 - (ख) दृष्टान्तः

खण्ड-स

नोट :- अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वयोः उत्तरं सविस्तारं लेखनीयम्—

9. पद्मावत्याः चरित्रचित्रणं करणीयम् सोद्धरणैः।
10. बालकाण्डानुसारेण रामस्य चरित्रचित्रणं करणीयम्।
11. मनुस्मृतेः द्वितीयाध्यायस्य वर्ण्यविषयान् लिखतु।
12. मृग-शृगालकथायाः वर्णनं कुर्वन् सारांशः लेखनीयः।